

ZGRADBA IN GEOLOŠKA ZGODOVINA SAVINSKIH ALI KAMNIŠKIH PLANIN.

FERD. SEIDL.

V smelem poletu ženijalne misli je pokazala Kant-Laplace-ova teorija, kako si moremo predočevati prvi postanek naše zemeljske oble in najpoglavitnejše poteze v nje nadaljnjem razvoju. Posebna znanost, geologija, si je nadela nalogo, da podrobno zasleduje ta razvoj in da razkrije, kako so vsled delovanja prirodnih sil po večnih, neizpremenljivih zakonih polagoma nastajala in se menjavala morja in celine, globine in gorovja, da se je končno ustanovil sedanji položaj, ki je seveda zopet le ena faza, prehodna doba v trajnem razvoju.

Šele v zadnjih desetletjih se je posrečilo najti vodečo misel, ki je na eden mah razkrila neizmerno vrsto davnih dogodkov iz zemeljske zgodovine. Še živi ženijalni ustvaritelj moderne geotektonike, predsednik dunajske akademije znanosti, Edvard Suess. Po znanstvenih središčih hodijo strokovni geologi pot, ki jo je bil nakrčil njih voditelj, vse kulturne države pa so si zasnovale posebne znanstvene zavode, da proučujejo geološko zgradbo in geološko zgodovino domovinskih tal, ki je teoretiške in praktične važnosti.

Sedaj je že možno v lice zreti dogodkom, ki so ustvarili veličastne Alpe, in državni geološki zavod na Dunaju se je odločil, da prouči na podlagi novih znanstvenih spoznanj geološko zgodovino in zgradbo vseh avstrijskih dežel. Tako težavno, orjaško delo je možno zvršiti le iz enega središča, ki razpolaga ne le s potrebnimi, sporazumno delujočimi strokovnimi močmi, nego tudi z obilnimi znanstvenimi sredstvi in se obenem more opirati na sodelovanje velikega državnega geografskega zavoda.

Eden prvih strokovnjakov državnega geološkega središča, Fr. Teller, je sprejel nalogo, da je proučil geološko zgradbo naših Savinskih planin, in l. 1896. je po njegovem večletnem trudu imenovani zavod izdal geološki zemljevid teh planin in njih bližnje soseščine in pa v mali knjižici potrebna pojasnila, namenjena strokovnjakom. Tellerjevo specijalno delo v svitu širših

naukov geologije nam je bistveno poglobilo znanje o naših slavnoznanih, krasnih Savinskih planinah.

Najprej zvemo, da so neumorne prirodne sile neizmerno dolgo časa delovale, da so vzgradile orjaško množino kamenenega gradiva, ki je nagrmađeno v teh planinah, dalje predno so ga spravile v sedanji položaj in mu izklesale sedanje vnanje oblike.

V praveku zemeljske zgodovine so menda nastali kristalasti skrilavci, ki segajo od Črnilca na razvodju med Zadrečko in Črno dolino proti jugu v Nevliško dolino, na severni strani pa tvorijo srednjegorsko skupino Kranjskega rebra in še enkrat prihajajo na površje ob vzhodni strani Menine na gorskem sedlu med Šmartnim in Vranskim.

Stari vek zemeljskega razvoja je trajal neizmerno dolgo časa. Takrat so nastale one raznolične kamenine, ki grade na poseben način oblikovano gorsko panogo, ki je vstavljena vmes med poglavitno skupino Savinskih planin (Kranjski Storžič, Grintavec, Ojstrica) na jugu, in vrsto Karavank (s Košuto in Olševo) na severu. One gore so obrasle s temnimi gozdi in zelenimi tratami, imajo dokaj položna pobočja in izrazito kontrastujejo z dosti mlajšimi, višjimi gorami poglavitne panoge Savinskih planin, ki so iz belega apnenika in dolomita ter imajo strme stene, rogljate grebene in smelo oblikovane vrhove. Gorovje iz staroveškega gradiva je zatorej v pokrajinski sliki znamenit činitelj, kajti kontrastujoči vtiski drug drugega uspešneje uveljavljajo in izpopolnjujejo. Kameneno gradivo onega gorovja je večinoma iz najstarejšega oddelka starega veka, iz silurske dobe. Ob državni cesti čez Jezerski vrh vidimo te silurske temnobarvne, drobno nagubane filite in ravnoploske, medlo blesteče glinave skrilavce na več krajih razgaljene. Odtod segajo proti zapadu do Stegovnika, proti vzhodu pa do Bistre ob koroško-štajerski deželni meji. V skupino teh mehkih kamenin so vložene nekatere plasti sivega kristalastega apnenca silurske dobe na tak način, da vzbujajo pozornost. (Iz takega apnenca je skalnata kleč na Jezerskem vrhu, ki se zove »prižnica«, istotako oblastna apnenčeva masa, ki je vanjo zarezana romantiška tesán na južni strani kopališča ob Beli.)

Še bolj vleče nase pozornost apnenec devonske formacije, ki je kakor skalnata krona postavljen na vrh Stegovnika (1694 m), enako Vernikovega Grintavca (1658 m) in Pristovnikovega Storžiča (1762 m). Ta apnenec hrani v sebi ogrodja koralj, ki svedočijo, da je tvoril koraljne kleči v morju, ki je ondod valovalo v starem veku zemeljske zgodovine.

Devonski dobi je sledila karbonska ali premogova doba. Takrat so se v srednji Evropi pojavile zelo izdatne gorovorne sile. Vzdigile so kamenine, ki so se bile sesedle na dnu morij prejšnjih dob, in jih stisnile v velikanske gube, ki so nakopičene stvorile obsežno in visoko gorovje. Kmalu potem pa se je to gorovje jelo krušiti in razpadati. Drobļance je odplaknila voda, jih odnesla in drugje zopet nagrmdila ter iz njih naredila laboro, sprimek, peščence in skrilavce, ki jih nahajamo med gornjekarbonskimi usedlinami Savinskih planin in Karavank. Mednje so vloženi skladi apnenca v Konjščici in pri Dolžanovem mostu nad Tržičem ter drugod. Tolika raznovrstnost kamenin izpričuje, da je zemeljska skorja teh krajev tudi še v gornjekarbonskem času nemirno kolebala, čeprav manj kot prej.

V permski dobi, ki je potem nastopila, je še nadalje rušila tekoča voda srednjekarbonsko gorovje ter naredila iz drobcev porušenih kamenin permske rdeče labore, peščence in skrilavce. Slednjič je morje prevladalo. Na njegovem dnu je nastala skupina organogenskega, v debele plasti naloženega sivega dolomita, ki je v precejšnji množini nagrmden v okrožju Tržiške Bistrice. Pa tudi ob gornji Kokri in njenih stranskih pritokih ustvarja ta dolomit značilne pokrajinske oblike: tesne, globoke debri s šumečim gorskim potokom ob dnu in s strmimi gozdnatimi pobočji, ki kažejo tuintam gole skalne stene, ali pa zro iznad njih osamljene pečine ter v ospredje pomaknjeni skalni stolpiči.

Permske usedline polagoma prehajajo v plasti, ki imajo že znake, da so nastale v **srednjem veku zemeljske zgodovine**. Ta doba je v geološki zgodovini Alp največje važnosti. Neizmerne množine apnenca in dolomita, ki so nakopičene v severni in južni panogi Vzhodnih Alp, so namreč večinoma usedline morja, ki je zlasti v prvem izmed treh oddelkov srednjega veka, to je v trijadni dobi valovalo na prostoru teh Alp.

Trijadna doba je razdeljena na našem ozemlju v več oddelkov, ki jih zastopajo po vrsti werfenski skladi, skolkoviti apnenec, wengenski skladi, kasijanski skladi in dachsteinski apnenec.

Werfenski skladi so najstarejši, torej najbolj spodaj ležeči člen trijadne tvorbe. Nahajamo jih v Kokrski in v Črni dolini, zlasti pa v gornji Savinski dolini v okolišu Solčave. Zgrajeni so iz menjajočih se plasti pestre peščene in sljudaste opoke ter drobnih ali debelejših skladov apnenca in dolomita. Te kamenine tvorijo podlago, nanje pa so visoko naložene mlajše usedline

trijadne formacije. Zatorej vidimo werfenske sklade večinoma le ondi, kjer so v gorovje zarezano globoke doline.

Zlasti mehka opoka, ki lahko razpada in prepereva, daje rodovitno zemljo in ta obilno hrani temne gozdove ter pestre trate. Vse te okoliščine, med njimi nemalo položaj ob vznožju gorovja imenitno ugajajo koristim človeka. Kjerkoli tvorijo werfenski skladi podlago tal, nahajamo na njih človeške naselbine: prijazne vasice ali pa raztresene širne kmetske domove, obdane s poljem in travniki.

Ponekod so kasnejši dogodki tako izdatno premaknili kameneno gradivo gorovja, da so bili werfenski skladi preloženi v višino, tako na primer na Kokrskem sedlu (1779 m) tam nad Frischaufovo kočo. Pa celo ondi obračajo werfenski skladi, dasi jih je le ozka proga, pozornost nase, ker kažejo voljno površje z bujno trato, ki dobrodejno kontrastuje med bledimi okorelimi stenami Grintavca na severni strani in Grebena na južni.

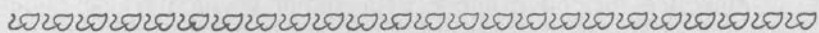
V Logarski dolini sta desno in levo pobočje vzgrajeni iz werfenskih skladov in skoljkovitega apnenca. Gozdovi ju pokrivajo in tako je po zahtevah pokrajinske estetike podano temno ospredje; v ozadju pa, ki ima po istih pravilih biti svetlo, se v istini iznad konca doline amfiteatralno dviga jasnobarvno visoko gorovje Ojstrice, Brane in sosednjih velikanov v bajno visočino ter vrsti v prostoru v čudnolepi perspektivi. Kontrast v barvah in oblikah med ospredjem in ozadjem je temeljni činitelj, ki ustvarja krajinsko lepoto mnogo slavljene Logarske doline. Podpira ga še nasprotje med mirnimi črtami ravnega dolinskega dna, ki je prijazno človeškemu interesu, in med smelo v višino kipečimi črtami divjega, vsemu življenju protivnega visokega gorovja. Na sličen način je z razliko geološke podlage ustvarjen kontrast, ki prevladuje v krajinski podobi velikolepe Jezerske kotline z njenim visokogorskim okvirjem. Enako nasprotje povzdiguje lepoto Kokrske doline.

V gornjem oddelku trijadne formacije, ki je sledil dobi skoljkovitega apnenca, je valovalo čisto morje ob obeh straneh vzhodnih Osrednjih Alp in njegovo toplo vodovje je gojilo bujno živalsko in rastlinsko življenje. V neizmerni množini so se na njegovem dnu nabirale tisočletje za tisočletjem lupine nebrojnih generacij skoljk in polžev, enako razrastki bujno brstečih koraljnikov in okoreli ostanki kamenotvornih halug, ki so uspevale na širnih morskih livadah. Apnenčevi izdelki vseh teh živih graditeljev so se v gornjetrijadni dobi nakopičili tako, da sedaj tvorijo tisoče skladov jasnobarvnega apnenca in dolomita, ki je iz njega

vzgrajena poglobitna tvarina visokega gorovja Savinskih planin v ponosnih skupinah Storžiča, Grintavca, Ojstrice in sosednje Raduhe. Iz tega kamenenega gradiva so izklesani veličastni vrhovi, rogljati robovi, strme stene in divje razorana pobočja, in ona čudovita snov je sposobna, da najpopolneje izraža oblike, ki so značilna lasti in krasota visokega planinskega sveta.

Le tuintam prekinjajo nagrmadene nasade apnenca in dolomita druge plasti, namreč laporaste in peščene, ki se temu primerno vselej ločijo od okolice že po vnanjem licu z drugačnimi obris in različnim rastlinstvom. Tako na primer prihajajo wengenski skladi na površje v okolišju Velike in Male planine pri Poljanskem robu in diči jih bujna trata; takovi skladi leže v zarezi pri Kocbekovi koči in pri Korošici, a tudi tu jih značijo planinski pašniki in voljno oblikovano površje. Enako se javljajo rabeljski skladi pri Ovčjem stanu nad Gornjim gradom itd.

(Konec prih.)

NA ZAPOTOKU.

TRENTAR.

Tolikrat me je vabil, naj ga pridem obiskat, in sila prijetnega avgustovega jutra se mi je zahotelo po njem, po Rožnovem Jozu ali po domače Lahu.

Vsa Trenta z gorami vred je še bila zavita v polprozoren, sanjav ovoj, vse je še sanjalo tih sen, ko sem stopal ob srebrnem svitu zvezdic in zvezda od cerkve Device Marije proti izviru Soče, od tam pa po dolini Zapotnu pod Grintavec in vkreber na planino Zapotok, kjer je kraljeval naš Joza nad nekaj pastirji in njih kozjimi in ovčjimi čredami v sicer sila skromni, a prijetni sirarnici.

Ne nameravam to pot praviti, kako se hodi na Zapotok, povem le, da sem došel na to planino, ko je vstajalo solnce prav izza topopiramidnega mogočnega Prisojnika.

Kolika idila je v tem lepo zelenem in še dobro obraslem planinskem kotlu, ki je na vse strani razen proti Zapotnu doli, torej proti vzhodu obrobjen z zelo strmimi in skalnimi grebeni in vrhovi Berebice, Grintavca in sosednjih vrhov Jalovčevega pogorja, Šmihelca, Zgorelca in Skutnika! In sredi te lepe, malo poležne ravni, imenovane »utra« pri vseh planinskih sirarnicah, stoji ponižna sirarska koča z dvema hudroma (hlevoma) za koze in ovce posebej; pod hudroma pa imajo v večnem govnu svoj dom na rejo poslani, venomer godrnjajoči ščetinci. Tik spodaj

pod kočo je precej široka struga hudournika Zaplute, strmečega doli od visokih pobočij Grintavca in Zgorelca. Struga je do koče navadno suha, a tik pod njo izvira krasna voda in se vije par streljajev daleč po planini, konec nje pa pada skoraj navpično po do 200 m globokih žlebovih v gorenjetrentsko dolino Zapoten.

To vam je življenje na planini zjutraj in zvečer, ko je živina vkup! Vse bekeče in mekeče — do 500 kozjih in ovčjih grl oživlja sicer kakor grob mrtvi in tihi kotel. Še bujnejše življenje je pa v koči sami — v tej tvornici sira in skute!

Koča je razdeljena v tri dele. Prvi del je podoben veži; na vhodni strani je docela odprt, na desni je lesena stena, na vhodu nasprotni strani, ki je tudi zapažen z deskami, je pa dvojje ozkih in nizkih vhodov, skozi katera stopa drobnica iz ograjenega, zaprtega »kozáca« (nekake staje) k molžnji. Veža ali molznica ima lesen pod in je razdeljena s pregrajo, ki meji oba gotična ozka vhoda, v dva dela, da se živina pri molžnji ne meša.

Molznico loči od drugega dela, prave koče, sirarnice dober meter visok, širok zid, imenovan stenica. Od precej prostorne sirarnice ali kuhinje vodijo slednjič vrata v posebno, dobro zaprto, temno sobo, v shrambo za sir, sirnico, ki ima okroginokrog po več vrst polic od spodaj do vrha. V kuhinji, ki pa seveda nima ognjišča, je velik, podolga, stožast kotel za sirjenje in druga sirarska priprava. Pod leseno streho ob steni, v višini stropa, katerega pa kuhinja nima, je nekaj iz desk zbitih pravcatih jaslic — postelj za pastirje. Malo sena in par cunj jim zadošča docela — često še tega ni, — saj jih tako nič ne tišči in ne nadleguje, ker spijo kakor hlodi.

Prišel sem h koči, ravno ko so pastirji molzli, in jih pozdravil. »No, kam pa ste deli Joza, spravnika?«

»Ej gospod«, se oglasi veselo iz kuhinje Joza, ki je ravno kuhal polento nad velikim ognjem. »No, ste pa le prišli. Bog vas sprimi no! Tako sem pa vesel, hentaj no ... prav je prav ... Boste pa malo tu pri nas ostali, kaj ne?«

»Kako pa, par ur že!«

»Tako je prav, tako! Ej, še turisti me obiščejo kakšenkrat. Lani me je neki Štajerec celo na papir vzel ... pa že povem kasneje. Ali boste morda malo mleka, kaj? E, hentaj no, čakite« ... In Joza vstane, pusti polento, pogleda na pastirje, ki so molzli kakor za stavo in me potegne za suknjo in vleče s sabo v sirnico: »Veste, gospod, pot gori je precej strma in potnemu, vročemu človeku zmerom de prav dobro en požirek žganega. Moja Katra mi ga je prinesla ... me včasih rado prime malo v trebusi ... Pa

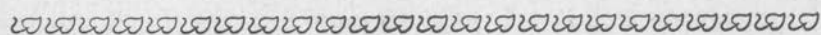
le noter stopite ... za vrata ... tako ga moram skrivati ... pa saj veste, kako je, kaj bom pravil, ... so kakor volk na meso! Je pa prav dober, vam povem! No, le še en požirek, saj ga bom tudi jaz. Pri tem ognju in kotlu se človek ves zapeče in prepeče notri, da nima prav nobene slasti do jedi.«

»Kaj, Joza, potem mi pa malo razkažete po koči?«

»Jeh, kako pa. No, me prav res veseli, da ste prišli ...«

Pa vrnimo se spet k pastirjem in pustimo Joza, da se mu polenta ne prismo di.

Tik ob omenjenih dveh malih vhodih iz kozáca sedi na vsakem kraju pregraje na nizkem čoku, tnalu, imenovanem muzník, po en pastir, ki ima na tleh med nogami kombač, v katerega molze, t. j. ška f z ušesi, ki pa ima v tisto stran, kamor leti mleko, višje doge nego spredaj, da ne pljuska mleko črez. Ko prva dva pastirja malo pomolzeta, preideta ovci ali kozi v roko drugima pastirjema, ki sedita dober korak od prvih dveh naprej kakor prva dva. Ta sta malo močnejša od prvih; in ko tudi ta dva malo odmolzeta, preideta slednjič živali v pest najmočnejšima pastirjema, sedečima zopet za dober korak dalje proti vhodu. Ta zadnja ubogi živinčeti tako ožmeta, da imata prav zadosti do večera in veselo zabekečeta ali zamekečeta, ko se rešita zadnje preskušnje. Prva dva pastirja se imenujeta druga ščekárja, srednja dva prva ščekárja ali druga muzníka in zadnja dva prva muzníka. Ko je pomolzena vsa drobnica, čaka spredaj na utri, da jo poženejo past, in med oglušnim beketanjem se spravi polovica pastirjev, t. j. tisti, ki imajo ta dan pasti, na kosilo. (Konec prih.)

OKNA V PLANINAH.

(PRISPEVEK K MORFOLOGIJI JULIJSKIH PLANIN.)

DR. ANTON ŠVIGELJ.

Pod tem naslovom je obelodanil znameniti češki turist in eden najboljših poznavateljev slovenskih planin, dr. Viktor Dvorský, v 7. številki letošnjega »Alpskega Vestnika« zanimivo razpravo, ki je vredna, da nanjo opozorimo slovenske planince. V ta namen prinašamo kratek posnetek.

V morfološkem zmislu so okna odprtine, ki prodirajo skalne stene in ki jih obdaja od vseh strani masivno kamenje. Na obliko in členovitost grebena torej nimajo vpliva.

V Julijskih planinah je najti pet velikih in tri manjša, dobro razvita okna ter dve še ne docela razviti.

Razorska skupina ima največja okna. Sem spada že v 17. stoletju znana Prisojnikova predrtina, podolgasto okno v Planji, manjše okno na sedlu med Planjo in Razorom, dalje okence v severni steni Prisojnika in (prvo) nerazvito okno nad kotom med Suhim plazom in Rogico.

V Kaninski skupini imata Prestreljenik in Konj po eno okno. V Triglavskem masivu nahajamo dve okenci, eno pod vrhom v južnem grebenu, eno pa na Cmirovem zahodnem pobočju, znano vsakomur, kdor je hodil po Tominškovi stezi. Drugo, nerazvito okno se nahaja v zapadni strani Montaža.

Okna so ali odprta ali udrta (vodnjakom podobna).

K odprtim oknom štejemo:

a) Prestreljenikovo, ki se je stvorilo na najožjem mestu grebena med Prestreljenikovim masivom in skalnim stebrom, ki se dviga iznad snežnega pobočja. Ta kot se končuje z oknom. Greben je tod širok komaj 3 m, morska višina znaša okoli 2300 m.

b) Okno Planje, ki ni v grebenu samem, temveč v stebru nad Mlinarico. To okno je neobičajno visoko in ozko. Morska višina okoli 2430 m.

c) Okno vrhu Triglava, oz. v grebenu, ki se cepi od vrha proti jugovzhodu. S steze, ki vodi od Kredarice na vrh, ga je lahko videti. Morska višina okoli 2800 m.

d) Cmirovo okno, ki prodira tanko stransko steno in je vobče brezpomembno. Višina okoli 2300 m.

e) Okno v Konju v višini do 2300 m, ki se cevasto zožuje od juga proti severu, kjer je videti ozko zev.

f) Okno na sedlu med Razorom in Planjo, ki prodira greben med obema vrhovoma. To okno ima podobo polelipse in gleda na ozki zidek nad Kriškimi podi.

g) Okno med Škrlatico in Rogico, katero je mogoče videti samo pri plezanju na Suhi plaz s severne strani. Morska višina okoli 2500 m.

Vsa ta okna se nahajajo v primeroma jako tenkih stenah.

Okna druge vrste so karakteristična po tem, da se zajedajo naravnost ali poševno globoko v gorski masiv. Sem spadajo:

a) Prisojnikovo okno. Zapadni Prisojnikov greben pada v strmi rebri proti jugu in prehaja v najvišjem delu v strmo steno. Pod to steno se odpira velikansko, v skalovje vdolbeno brezno, skozi katero je mogoče s Trentske južne strani gledati — skozi Prisojnik — do Pišnice. Stene so strme in gladke, spodaj se stikajo vboklo

(konkavno) z dnom, ki je posuto z neprestrmo nasuto meljo. Severno stran okna tvori kot, ki ga omejuje skalnato stebrovje. Višina okoli 2200 m.

b) Okno v severni steni Prisojnika. To je izmed vseh najzanimivejše. Če greš na Prisojnik s severne strani, prideš na najvišji del zidka, ki te vodi od vzhoda zapadno proti grebenu. V vzhodnem delu zapaziš plitvo kotlino, ki jo omeujeta dva nizka skalna stebriča, vzbočujoča se iz masiva. Kotlina sama je napolnjena s snegom in skoraj v sredi preobokana s krasnim skalnim obokom, ki veže oba stebriča. Višina okoli 2400 m.

c) Nerazvito okno v zahodnem delu Montaža. Kjer se stika Brazzov pot iz Dogne z »via dei cacciatori«, se zajeda v masiv strašno brezno. Če vržeš kamen vanje, slišiš pač, kako se dolgo časa zadeva ob skalne stene, ne pa, kdaj pade na dno, ki ga pokriva gotovo sneg. Višina okoli 2500 m.

Vsa ta okna nimajo nikake zveze s tektoničnimi procesi. Gre se namreč pri njih le za erozijske vplive. Ker se nahajajo namreč le v dachsteinskem apnencu, si ni moči misliti, da bi bila nastala vsled tega, ker bi se bilo skalovje sesulo. Nadmorska višina 2200 do 2800 m je sicer pod snežo črto, vendar se nahajajo okna povsod samo tam, kjer se sneg vsled vpliva skalnih oblik vzdržuje do poznega poletja, t. j. koncem skalnih kotov. Sneg, ki leži v teh kotih, največ prispeva k tvorbi oken. Ko drugod že povsod skopni, ostaja v teh kotih še vedno v obliki stožca ali jezika. Od solnca prhni skalovje pod tem snežnim stožcem bolj nego drugod. Stožec se tako čimdalje bolj zajeda v skalovje. Treba pa je, da z obeh strani grebena delujeta dva snežna jezika drug proti drugemu. Tak proces se lahko opazi v Prestreljenikovem oknu. Tukaj se jako lepo vidita dva kota (s severne in južne strani), ki sta oba napolnjena s snegom. Ko bi ta sneg vedno dosegal greben, bi napravil tam polagoma zarezo, pozneje sedlo. Ker pa solnce ne dopušča, da bi se sneg dolgo držal v grebenski višini, se snežni stožec končuje precej pod grebenom.

Na skalovje med snegom in grebenovo črto ne vpliva silna snežna erozija, to ostaja torej masivno, dočim se pod njim z obeh strani dolbe v skalovje votlina, — postanek okna je potem le še vprašanje časa. Ko preperi skalovje na najtanjšem mestu, ki je običajno v najvišjem delu snežnega stožca, se odprtina čimdalje bolj širi, dno okna se pokriva s kamenjem, katerega veter ne more odnašati, in to vse služi, da se potem okno dolgo časa drži. Koder se sesuje obok, postane iz okna globoka zareza v grebenu; če pa je okno v stranskem stebru, postane nato stolpič.

Enake erozijske vplive snežnih stožcev opažamo lahko tudi pri drugih odprtih oknih, le da je vplivanje dveh nasprotnih stožcev redko. Navadno se zajeda sneg le z ene strani v greben in zato je te vrste okno na tej strani širše od odprtine na nasprotni strani (tako na Konju in sedlu Planje).

Kakor smo že omenili, je okno na severni strani Prisojnika v tem oziru zelo zanimivo. Sneg je izjedel kotlino, ki jo zapira proti jugu stena masiva, proti severu pa obrobja nizek skalnat rob. Poleg in mimo te kotline se je zarezal v skalovje snežen jezik, ne da bi bil dosegel rob kotline. Ta rob je ostal, ker ni vplival nanj sneg od nobene strani. Sneg v kotlini se je v dno bolj in bolj zajedal, stranski sneg (jezika) je tudi dalje in dalje glodal in slednjič sta se pod robom kotline zvezali obe snežni plasti, videti je le en snežni stožec in črez njega se vzpenja rob kotline liki obok. To okno najjasneje dokazuje razkrajajoči vpliv snega na skalovje.

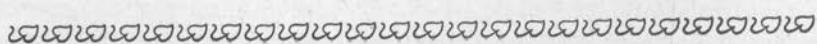
Udrta okna nastajajo vsled erozije v globino. Če gre smer poševno (kakor na Montažu), se more globel končno sama preglodati skozi steno. Ako pa gre strmo v skalovje, mora erozijskemu delovanju v globino pomagati z druge strani snežen stožec, dokler se odprtini z obeh strani ne strneta. Na podoben način je nastalo veliko Prisojnikovo okno. Na južni strani se je zajedal sneg naravnost v globino in nastalo bi bilo le brezno kakor v kraškem ozemlju. S severne strani pa je deloval snežni stožec, se zarival v steno in daljšal razdalje. Snežnica z juga si je jela iskati seveda najkrajšo pot, rahljala v pronicanju skalovje in slednjič prebila steno.

Reči torej smemo, da so okna v Julijskih planinah nastala le na ta način. Seveda so bili gotovo povsod posebni krajevni pogoji za to, pripomogli pa so vedno tudi drugi razdirajoči vplivi: menjava topline i. t. d.

Končno je možno, da nastajajo okna tudi vsled različne kemične sestave raznih skladov skalovja, katerih ena ali druga se vsled raznih vplivov hitreje razkroji in sesuje. Najbrže sta tako nastali okenci vrhu Triglava in na Cmirju.

Tako nekako dr. Dvorský.

Celotni spis naj si prečita v izvirniku, kogar zanima. Želeti bi le bilo, da bi se i slovenski planinci-strokovnjaki jeli brigati za sestavo in razvoj naših planin v geološkem oziru ter plod svojih raziskavanj priobčevali v tem listu. Pot nam kažejo Čehi, ki bodo kmalu v vsakem oziru bolj poznali naše gore nego mi sami.

DRUŠTVENE VESTI.

Umrl je osrednjega društva mnogoletni član g. Josip Jeglič posestnik in ravnatelj »Zadružne zveze«, star 47 let, dne 22. t. m. po kratki in mučni bolezni. Pokojnemu članu, ki je bil veleblag človek in do skrajnosti požrtvovalen, časten spomin!

Novi člani. Osrednjega društva: Josip Palme, uradnik »Gospodarske zveze« v Ljubljani. Šmuc Dragotin, oficijal banke Slavije v Ljubljani. — Cerkljanske podružnice: Rutar Anton, gostilničar na Grahovem. Peternefj Franc, podobar v Ljubnem. — Kranjske podružnice: Florian Terezija, trgovčeva soproga v Kranju. Jenko Andrej, stud. med. na Dunaju. Novak Zdravko, davčni pristav v Kranju. Geiger Konrad, kavarnar in posestnik v Kranju. — Kranjskogorske podružnice: More Emil, izdelovalec sodovice na Jesenicah. Zupan Ivanka, lesnega trgovca soproga na Dovjem. Wergler Katarina, posestnika soproga na Hrušici. — Podravske podružnice: Robič Feliks v Lembahu. — Posavske podružnice: Dr. Konečnik Maks, zdravnik v Gornjem gradu. — Radovljiške podružnice: Ferjan Gabrijel, gostilničar v Ribnem. Mužan Valentin, gostilničar na Boh. Beli. Repe Viljem, vrtnar na Bledu. Stare Valentin, posestnik v Studoru. Zgaga Luka, gostilničar v Bitnjah. Zrimec Ivan, mesar in posestnik na Bledu. Doktorič Oton, gostilničar na Boh. Bistrici. Ravnik Peter, organist na Boh. Bistrici. — Savinske podružnice: Dr. Rajh Štefan, odvetn. koncip. v Celju. Turnšek Anton ml., trgovec na Rečici. Štaut Franjo, zavarovalni uradnik v Ljubljani. — Soške podružnice: Viktor pl. Zierfeld, tehnik na Dunaju. — Tržaške podružnice: Skorkovsky, podravnatelj Jadranske banke. Grebenc Vekoslav, trgovec. Vrtovec Franc, trgovec. Kalister Anton. Štular Avgust, krojaški mojster. (Vsi v Trstu.) Ferluga F., nadučitelj na Opčinah. — Ajdovsko-Vipavske podružnice: Društvo »Naprej« v Dornbergu. Boštjančič Kati na Dolu. Bizjak Albert, veleposestnik v Dornbergu. Budin Ivan, veleposestnik v Dornbergu. Mužina Anton, učitelj na Brjah. — Ziljske podružnice: Krofta Hanuš, bančni uradnik v Celovcu. Muhl Franc, župnik v Žihpoljah.

Darila. Osrednjemu društvu: Glavna slovenska hranilnica in posojilnica v Ljubljani 30 K. — Radovljiški podružnici: G. Hudovernik Vinko, posestnik in gostilničar v Radovljici, 10 K.

XIV. občni zbor osrednjega društva. (Konec.) Pri nadomestni volitvi je bil na predlog g. dr. A. Šviglja izvoljen deželni inženir gospod Viktor Skabernè soglasno za odbornika. G. dr. Švigelj je dalje predlagal, naj se izreče odstopivšemu odborniku g. inž. Jaroslavu Foersterju pismena zahvala občnega zbora in vseh planincev za njegovo požrtvovalno mnogoletno delovanje. Soglasno sprejeto. Ravnatelj g. Gustav Pirc je predlagal društvu tajniku g. Jos. Hauptmanu častno nagrado za l. 1905., ki jo je občni zbor soglasno priznal. Nato je kontrolor g. A. Trstenjak izpregovoril o nečutenih napadih na našega častnega člana g. prof. dr. Joh. Frischaufa in predlagal: »Zastopniki slovenskega planinstva, zbrani na današnjem občnem zboru, se spominjajo zaslug, katere si je prof. dr. Frischauf pridobil sploh v naši turistik, ter mu kot neustrašenemu boritelju istine na polju turistik in znanosti izrekajo svoje popolno priznanje in spoštovanje«. Predlog je bil navdušeno sprejet. — G. revident H. Lindtner je govoril o stavbi, t. j. primernem hotelu na koncu Bohinjskega jezera v takozvani »Lokanici« ter

predlagal, naj se tam v najkrajšem času postavi kaka večja zgradba. G. deželni tajnik in društveni odbornik Fr. Korošec se ni strinjal s tem predlogom, g. kontrolor A. Trstenjak pa je pritrdjeval g. Lindtnerju, čigar predlog se je sprejel s pripombo, naj ga odbor kolikor moči uvažuje.*) — G. dr. Švigelj je dalje predlagal, naj se uvedejo planinske znamke po 2 h. Po daljši debati, katere so se udeležili gg. tajnik Korošec, dr. Tominšek in drugi, se je sklenilo, da je rešitev te zadeve prepustiti odboru. Predlog g. Lindtnerja, naj društvo krepko podpira oba gostilničarja v Trenti, bo odbor uvaževal. Dr. Švigelj je predlagal, naj se vrši prihodnji občni zbor na Jesenicah. G. dr. Tominšek je poudarjal, da bi bilo umestno, imeti poleg občnih zborov osrednjega društva še posebne skupne zборе celega društva v poletnem času. Dr. Foerster je bil mnenja, da je pravilno, imeti ob sedanjí organizaciji občne zборе osrednjega društva v Ljubljani, ter izrazil, da bi moral tak občni zbor zunaj Ljubljane obstati iz odposlancev vseh podružnic. Dr. Švigelj je vzdrževal svoj predlog neizpremenjen in urednik g. Pustoslavšek ga je podpiral. Govorili so še g. Gregorec za posebno ljubljansko podružnico, g. Lindtner in g. Beg za poletenske shode delegatov, g. Trstenjak za predlog dr. Šviglja. G. dr. Tominšek je pojasnil stališče osrednjega društva, ki ima vrhovno nadzorstvo nad vsemi podružnicami in pa opravlja obenem posle nekake podružnice v Ljubljani. Njegov predlog, naj se rešitev o kraju prihodnjega občnega zbora prepusti odboru, se je sprejel s 17 proti 8 glasovom.

Okoli polnoči je zaključil g. načelnik občni zbor, zahvalivši udeležnike za zanimanje za društvene zadeve.

Radovljiške podružnice redni občni zbor se je vršil letos dne 1. aprila v prostorih »Blejskega doma« na Bledu ob mnogobrojni udeležbi podružničnih članov, ki je pričala, da je podružnično delovanje v preteklem letu vzbudilo povsod nove simpatije za naše društvo.

Načelnik gosp. dr. Janko Vilfan je začel točno ob štirih popoldne zborovanje, pozdravil vse navzočne, posebno pa drage goste iz Bohinja, preč. g. župnika Ivana Berlica, g. nadučitelja Humeka in gospo soprogo, gospico učiteljico Zemljanovo in gospoda Markeža, ki se niso ustrašili daljne vožnje, da se udeležijo zborovanja. Pozdravil je najprisrčneje tudi vse nove člane, ki so po lanskem občnem zboru pristopili. Omenil je, da stopa podružnica letos v drugo desetletje svojega delovanja in da je ravno sedaj ob otvoritvi bohinjske železnice čaka ogromno dela in nebroj težavnih nalog, da omili izletnikom in turistom vseh narodnosti naše lepe kraje, da pa ohrani in skrbno pazi na njih slovenski značaj. Naposled je omenil, da izgubita podružnica in njen odbor letos dva navdušena in jako delavna člana: g. c. kr. fin. koncipista Alojzija Hutha, ki je prestavljen v Krško, in g. c. kr. živino-zdravnika Hugona Turka, ki je dodeljen veterinarskemu oddelku deželne vlade v Ljubljani.

Namesto tajnika je podal načelnikov namestnik, dr. plem. Andrejka, poročilo o delovanju podružnice v minolem letu. Njegovo poročilo se je glasilo: »Podružnično delovanje v preteklem letu se da označiti s tem, da se je izkušalo zadobiti ono stališče, na katerem je stala ob odhodu svojega podpredsednika in vodnika g. Hugona Robleka ml. To ni bilo lahko delo. Da se pokaže že na zunanje napredek, je trebalo pridobiti novih članov.

*) Opozarjamo na sklep Radovljiške podružnice glede Lokanice na nje občnem zboru, o katerem poročamo v tej številki.

Uredn.

Tako se je vsaj deloma popolnila ona vrzel, ki je nastala prvič vsled ustanovitve Kranjskogorske podružnice, s katero je odpadlo več nego dve petini vseh članov, drugič pa vsled prostovoljnega izstopa mnogih članov, provzročene po zmanjšani delavnosti tedanjega odbora. Kar se tiče tega zunanjega uspeha, smo lahko zadovoljni. Priraslo, oziroma zopet vstopilo je nad 60 članov, tako da šteje danes naša podružnica 150 članov. Morebiti ima ta veseli pojav tudi globlji vzrok v rastočem zanimanju za napredujoče delovanje odborovo. To delovanje je obstajalo najprvo v pobiranju društvenih doneskov in izdajanju izkaznic. Tudi v tem oziru je bil uspeh našega truda jako dovoljen. Izmed 150 članov ni zadostilo svoji dolžnosti samo 16 članov, ki so se v zmislu društvenih pravil črtali in se jim je ustavilo dopošiljanje »Plan. Vestnika«. Glavna naloga v tem letu je bila, da prenovimo vse markacije izza zadnjih 6 let, ki so bile skoraj že vse obledede. Sedaj, ko se oziramo na naše delo, mirno lahko rečemo, da smo prenovili vse stare markacije in napravili ravno toliko novih, tako da smo pričeli zidati, ohranivši in utrdivši poprej naše staro posestno stanje. Obenem smo skrbeli za nove tablice. Glede koč še ne moremo poročati o tako trdno zadobljenih uspehih, toda tudi tukaj imamo letos poročati le vesele stvari. Prva in najboljša naših koč je Vodnikova koč na Velem polju. Bila je tudi letos aktivna, čeprav smo mnogo pri njej popravili in napravili, tako ognjišče, streho, stranišče itd. Pričeli smo tudi snovati majhno knjižnico, ki se bode sčasoma gotovo povečala in nudila hribolezem ob slabem vremenu potrebno razvedrilo. Izmed ostalih koč gre v poštev edino še Tomčeva koč na Begunjščici. Pri letošnji natančni preiskavi te koč se je pokazalo, da je docela strohnela in da je ne kaže popravljati. Odbor je zato sklenil, postaviti to koč drugam, in sicer za kakih 500 m višje, odkoder je na vrh le še $1\frac{1}{2}$ ure in se uživa že krasen razgled. Tako dobimo v kratkem času novo koč na Begunjščici, ki bode poleg koč na Golici in koč na Stolu gostoljubno sprejemala turiste v naših Karavankah. Prihajati hočemo le še to, da nameravamo zgraditi še štiri stavbe, in sicer koči na Babjem zobu in na Konjščici in razgledišči na Rudnici in na Osojnici. Tako upamo, da se bode naše delovanje v l. 1906. povzpelo do velikih uspehov ob bohinjski železnici. Tu smo že lani delovali in dosegli tudi nekaj uspehov. Osigurali smo si dovoljenje za markacijo potov na Jelovici, ki spadajo pod gozdno oskrbnitvo v Radovljici, nadalje smo izdali krasne krajkaze, ki pridejo na vse kolodvore nove proge. Nameravamo pa posebno Bled in Boh. Bistrico napraviti v l. 1906. za središči našega delovanja z ozirom na veliki pomen, ki ga imata kraja, prvi za promet tujcev, drugi za hribolastvo, in pa ker je tudi domače prebivalstvo že tako razvito in probujeno, da razume važnost naših naprav za prospeht prometa. Žalibog ne moremo tega reči o vseh krajih, kjer je podružnica delovala. Posebno hudo so trpele naše naprave v okrožju Kamne gorice in Lancovega. V zadnji občini so nam ukradli eno docela novo tablo, ono pri Bodeškem mostu (tudi novo) pa so osmodili; novo tablico za »Kisli studenec« pri Kamni gorici so izdrli in vrgli v potok, vse table na »Milem pogledu« odnesli ali polomili. Tudi občini Predtrg in Mošnje se v tem oziru kosata z že imenovanima. V prvi so nam novo tablico za pot na Brezje polomili, v drugi tablico za pot v Mošnje pomazali in poškodovali. Spričo takih surovosti ne preostaja podružnici drugo, nego opustiti v imenovanih občinah vsako nadaljnje delo. — Podružnica je napravila letos več izletov, in sicer na razgledišče Gozdec v predgorju Begunjščice, na Tomčevo

kočo, na Črno prst in na Golico, kjer se je ves odbor udeležil slavnostne otvoritve Kadilnikove koče. Odbor je tudi odposlal brzojaven pozdrav starosti slovenskih planincev, g. Fr. Kadilniku, ob njegovi osemdesetletnici. Notranje društveno življenje je bilo dokaj povoljno. Posrečilo se je odboru pridobiti si posebno sobo in ustanoviti majhno planinsko knjižnico. To je v kratkem obris našega delovanja v preteklem letu. Vidi se, da podružnica zopet hitro in dobro napreduje, in le želeli je, da bi v tem letu ne bili ovirani v tem lepem napredku.

Ko se je tajnikovo poročilo vzelo z odobravanjem na znanje, je podružnični blagajnik g. Dragotin Pohlin poročal o denarnem gospodarstvu l. 1905. Iz tega poročila posnemamo, da je imela podružnica 1449 K 77 h dohodkov in 1099 K 55 h izdatkov, prebitek za l. 1906. znaša torej 350 K 22 h. Denarno stanje je tem povoljnejše, ker je imela podružnica v preteklem letu mnogo stroškov za markacijske priprave in barve ter za nove tablice in razglednice. Čista imovina znaša za 1905. l. 6618 K 26 h. Blagajnikovo poročilo in računski sklep je občni zbor odobril.

Nato je prišla na vrsto volitev treh odbornikov. Namesto prestavljenih dveh odbornikov gg. Hutha in Turka sta se izvolila za Radovljico vzklikoma gg. Rudolf Kunstelj in Jožef Pogačnik; ravno tako se je potrdil vzklikoma g. župnik Ivan Berlic za zastopnika zgornje Bohinjske doline.

Potem se je prešlo na peto točko dnevnega reda, na sklepanje o gradbi koče na Babjem zobu. V tem oziru se je vnela dokaj živahna debata, v katero so posegli gg. dr. pl. Andrejka, Huth, župan Burja z Boh. Bele in Miha Tavčar z Bleda. Sklenilo se je, da je pregledati dotični prostor, ki je odmerjen za gradbo te koče, in da se konec meseca majnika v to svrho napravi skupen izlet na Babji zob. Prešlo se je nadalje k sklepanju o nameravani koči na Konjščici. G. župnik Berlic iz Srednje vasi je slikal z živahnimi barvami krasoto planine Konjščice, nje netežavno dostopnost in ugodno lego glede nadaljnjih planinskih tur. Posebno z Bleda vodi po Pokljuki lepa pot do te planine in gotovo bodo tujci in letoviščniki na Bledu kaj radi pohajali tja gori. Na pomisleke, ki jih je izrazil nato g. učitelj Avgust Jenko z ozirom na velike stroške, katere bi povzročila gradba nove koče, je odgovarjal g. župnik Berlic s tem, da ni treba graditi nove koče, da bi se dala tudi opraviti in zalagati že obstoječa pastirska koča za poskušnjo. Ko je še g. Vinko Jan iz Sp. Gorjan opozoril na zares krasne izlete na Pokljuki, ki vodijo h Konjščici, in predlagal, da se ta pota čimpreje markirajo, je sklenil občni zbor, naj podružnica zalaga dosedanje pastirsko kočo s pijačo in konservami, jo opremi z najpotrebnejšimi rečmi, si osigura prostor za kočo ter pota čimpreje zaznamuje. Potem je opozoril g. župnik Berlic na važnost in krasoto Lokanice. Občni zbor je v tem oziru sklenil, naj podružnični odbor deluje na to, da se sporazumno z osrednjim odborom in deželno zvezo za promet tujcev v Ljubljani ustanovi domača restavracija ali pa majhna gostilna. Na vrsto je prišla potem razprava o gradnji dveh razgledišč: na Rudnici in na Osojnici. V tem oziru je poročal dr. pl. Andrejka, da se je nameravana gradba razgledišča na Rudnici zavlekla, ker ni bilo dobiti pravočasno načrtov. Sklenilo se je, da se ta stavba kar najbolj pospeši in da se zaznamuje pot, ki vodi na levo predgoro Rudnice in ne trpi toliko po plazovih. Glede razgledišča na Osojnici pa se je sklenilo, naj se napravi visoka zidana ograja. Nato se je oglasil k šesti točki dnevnega reda organizaciji izletov in gorskih tur v

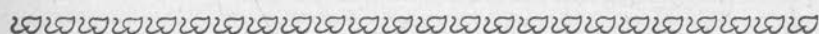
večjem slogu, g. učitelj Avgust Jensko. Podružnica naj prireja izlete in jih naznanja po listih in plakatih. Teh izletov naj bi se udeleževali tudi tujci, ki jih s tem morebiti pridobimo za naše društvo. V tem oziru se je vnela dokaj živahna debata, v katero so posegli gospodje Dragotin Repe, Vinko Jan, nadučitelj Josip Žirovnik, dr. pl. Andrejka in Huth. Sklenilo se je končno, naj se v to pomnoži odbor, oziroma naj se iz njega sestavi poseben pododsek, ki bi preštudiral vso zadevo. Da pa stvar ne zaspi, se je sklenilo nadalje na predlog dr. pl. Andrejke, da se konec majnika napravi velik izlet z Bleda na Babji zob, da si odbor in društveni člani ogledajo prostor, kjer bode koča stala. Pri slučajnostih se je oglasil tudi g. Ivan Markež z Boh. Bistrice, ki je priporočal markacijo iz Podkorita črez Jelovico v Sorico in s Črne prsti po grebenih na Rodico. G. Miha Tavčar z Bleda se je izrekel, da je pripravljen zaznamovati pot s Pečane naprej, g. nadučitelj Martin Humek z Boh. Bistrice pa je svetoval odboru, naj vpliva na oskrbnike planinskih koč, da slednji solnčni dan temeljito prezračijo posteljnino. Slednjič je sprejel občni zbor z burnim odobravanjem predlog g. tajnika Repeta, naj se g. dr. pl. Andrejki izreče za njegovo požrtvovalno delovanje v prid Radovljiške podružnice zahvala občnega zbora. Nato je zaključil načelnik podružnice, g. dr. Janko Vilfan, živahno aklamiran, to vseskozi krasno uspele letošnje zborovanje Radovljiške podružnice.

Na izrednem občnem zboru Soške podružnice dne 29. marca se je na odborov predlog soglasno sklenilo, da se odloži graditev Krnske koče za eno leto. Odločilni so bili pred vsem finančni razlogi. Društvo se čuti prešibko za tolikšen izdatek; tudi so druge naprave mnogo nujnejše. Odbor bo utegnil v tem pereče vprašanje natančneje proučiti ter bo mogel podati članom temeljito poročilo.

Društvena izkaznica je vsakemu članu »Slov. plan. društva« neogibno potrebna legitimacija po vseh kočah, če hoče biti deležen znižanih plačil. Zato vljudno opozarja osrednji odbor vse društvenike, naj izkaznico dobro hranijo ter je nikoli ne pozabijo doma, kadar gredo v gore. Član, ki se ne izkaže z izkaznico na svoje ime, plača v vsaki koči kakor nečlan in nima nobene prednosti pred nečlani.

Navodilo izletnikom. Izletnike, ki se zanašajo samo na markacijo, opozarjamo na sledeče: Na nekaterih krajih ni mogoče napraviti toliko in takih znamenj, kakor bi bilo želeli: ali ni dreves ali skal, ali sploh predmetov, na katere bi se napravile znamke, nekatere pa pokvarijo ali odstranijo tudi ljudje. V tem slučaju hodi vselej naprej po glavni ali izhojeni poti in, ako le ne zapaziš kmalu znamenja, šele potem poišči na drugi poti znamk. Koder pelja več potov k isti točki, navadno ni znamk; tedaj je vsaka pot na razpolago. Taka pota, ceste ali kolovozi, od katerih se ne loči nobena druga pot, so le semtertja zaznamenovani, le toliko, da se manj izurjeni turisti lahko potolažijo.

Società degli alpinisti tridentini v Tridentu (tridentsko planinsko društvo) je sporočila, da daje v svojih kočah članom Slov. plan. društva proti društveni izkaznici 50% ten popust pri pristojbinah za prenočevanje. To društvo živi z nami v prijateljskih razmerah in nam pošilja v zameno tudi svoje glasilo. Zato opozarjamo društvenike, ki bi potovali po južnem Tirolskem, da obiskujejo koče tega društva, kjer bodo prijateljsko sprejeti in dobro postreženi.

RAZNOTEROSTI.

V Mojstrani je umrl dne 17 t. m. znani vodnik in lovec Gregor Rabič. Bil je izvrsten hribolazec in velezaslužen za turistiko kakor naš Požganc.

Karavanška železnica. Del proge med Celovcem in Bistrico v Rožu se otvori dne 30 t. m. Na črti od Jesenic do Gorice in Trsta pa steče nova železnica okoli 15. julija t. l. V Bukovskem predoru polože konec maja tir. — Na progi skozi Rož bodo na vseh postajah poleg nemških tudi slovenski napisi.

Najlepši pogled na vsej novi železnici od Solnograškega do Adrijskega morja, torej ne samo od Celovca, je s proge od Jesenic do Bleda, zlasti seveda na Blejsko jezero. Tako nam piše naš vrli sotrudnik g. Klodič vit. Sabladoski, ki biva sedaj v Spittalu ob Dravi. On priporoča, da bi se napravila ob dnevu in uri, ko bi oblaki in solnce kombinirali zanimivo razsvetljavo, umetniška velika fotografija in se uporabila v reklamo.

Vozni red z zaznamkom najlepših izletov in tur je tudi letos izdal in založil g. Ivan Bonač v Ljubljani. Lepo opremljena izdaja bo dobro služila vsakemu izletniku in turistu, ker obsega najvažnejše podatke za potovanje v naših hribih in planinah. Priporočamo jo vsem najtopleje. Dobiva se pri zalagatelju samem po 20 h.

Bos.-herceg. turist. klub v Sarajevu jako živahno deluje. Število članov vedno raste in kaže se vedno večje zanimanje za turistiko. V zadnjem času se je ustanovil poseben odsek za amateurfotografijo, vpoštevajoč nje važnost za turistiko. Vodstvo tega odseka sta iz naklonjenosti prevzela gg. fin. sekc. šef A. pl. Feichtinger in nemški konzul M. Springer. Uvedli so se tudi zabavni večeri, pri katerih vlada pravo neprisiljeno veselje. Poletno dobo priredi klub več manjših in večjih izletov, na zimo pa se začne šport s skiji in sankanje.

Nemško-avstrijsko planinsko društvo je štelo l. 1905. v 327 podružnicah skupaj 67.708 članov.

Rjav sneg je padal v noči od 22. do 23. marca. Prav veliko ga je nametlo po Julijskih planinah. Ob cesti čez Predel je bilo prav dobro lahko videti rumen pas v snegu, koder so cesto prekidali, 8 cm debelo plast. Ako si tistega rjavega snega vzel v roko, je bil kakor proso ali kaša in si ga lahko trosil iz ene roke v drugo. Obiskovalci Julijskih planin bodo tudi po letu še dosti takega rjavega snega videli. Če se je takega snega raztopilo, se je na dnu posode sesedla rjava tvarina. Ko se je posušila, je bilo videti sivkasto-rjav prah. Pred štirimi leti je tudi tak sneg padal. Takrat so dognali, da je iz Afriške puščave prišel nas obiskat. Tudi letošnji je od tam priletel.

A. Kn.

Vse podružnice vljudno prosimo, naj nam izvolijo poslati vsaj do 20. junija program svojih izletov v letošnji sezoni in odredbe za planinske kočje v njih okoliših.